

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO
NR. I-446 36 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslas ir uždaviniai

Vadovaujantis Žemės įstatymo 36 straipsniu, Nacionalinė žemės tarnyba (toliau – NŽT) organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę, kurios metu tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo reikalavimų, kuriuos nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.

Siekiant efektyvesnio žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, NŽT darbuotojams, vykdančioms kontrolės funkciją, reikalinga galimybė (teisė) atliekant neplaninius žemės sklypų naudojimo patikrinimus, šių žemės sklypų savininkams (naudotojams) iš anksto nepranešti apie numatomą patikrinimo datą ir laiką, t. y. vykdyti patikrinimą iš anksto neįspėjus. Tokios teisės įtvirtinimas būtų reikalingas ir ypač reikšmingas, nes tikėtina tai turėtų įtakos nustatomų pažeidimų skaičiui ir tuo pačiu veiktų prevenciškai (skatintų asmenis laikytis nustatytos tvarkos).

Paminėtina, kad asmenį iš anksto informavus apie planuojamą vykdyti patikrinimą, NŽT darbuotojams atvykus tikrinti žemės sklypo dažnai pažeidimai nenustatomi dėl tos priežasties, kad potencialus pažeidėjas, žinodamas apie planuojamą patikrinimą bei vengdamas atsakomybės, neteisėtą veiklą laikinai nutraukia (pavyzdžiui, savavališkai užtvėręs servitutinį kelią jį laikinai atitveria, namų valdos žemės sklype vykdo komercinę veiklą, kurią laikinai patikrinimo dienai nutraukia, ir pan.). Tokiais atvejais NŽT darbuotojai neturi galimybės užfiksuoti pažeidimų požymių ir neturi pagrindo pradėti administracinių nusižengimų teisenos. Manome, kad tokios nuostatos įtvirtinimas teisės aktuose duotų efektyvesnį pažeidimų išaiškinimą bei žemės naudojimo valstybinės kontrolės proceso supaprastinimą, pagreitinimą (nereiktų važiuoti į tą pačią vietą po kelis kartus).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projekto iniciatoriai ir rengėjai – Lietuvos Respublikos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Žemės įstatymo 36 straipsnyje nustatyta, kad Nacionalinė žemės tarnyba organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę, kurios metu tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo reikalavimų, kuriuos nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai. Žemės naudojimo valstybinę kontrolę detalizuoja Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatai).

Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 (toliau – Nuostatai), NŽT prie Žemės ūkio ministerijos įtvirtinta pareiga visais atvejais, likus 10 d. d. iki numatomo patikrinimo atlikimo dienos informuoti žemės sklypų savininkus (naudotojus) apie būsimo patikrinimo datą ir laiką.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant efektyvesnio žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, siūloma NŽT darbuotojams suteikti teisę vykdyti neplaninius žemės sklypų naudojimo

patikrinimus. Siūloma nustatyti, kad NŽT darbuotojai prieš pradėdami neplaninį žemės naudojimo patikrinimą, pateikia tikrinamo objekto savininkui, naudotojui ar valdytojui priimtą sprendimą dėl šio patikrinimo atlikimo arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą šio dokumento kopiją, o esant poreikiui apsaugoti atitinkamų kategorijų duomenis, – nuasmenintą priimto sprendimo nuorašą. Tais atvejais, kai neplaninis žemės naudojimo patikrinimas atliekamas be tikrinamo objekto savininko, naudotojo ar valdytojo, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinta sprendimo atlikti neplaninį žemės naudojimo patikrinimą kopija (nuasmenintas nuorašas) atitinkamam subjektui turi būti pateikta iš karto po atlikto patikrinimo, o jeigu tokios galimybės nėra, - kartu su Nacionalinės žemės tarnybos nustatyta tvarka teikiama informacija tikrinto objekto savininkui, naudotojui ar valdytojui apie atliktą žemės naudojimo patikrinimą. Taip pat siūloma patikslinti, kad žemės naudojimo valstybinę kontrolę Žemės ūkio ministro nustatyta tvarka organizuoja ir vykdo Nacionalinė žemės tarnyba, o koordinuoja Žemės ūkio ministerija.

Paminėtina, kad ne viena institucija vykdo neplaninius patikrinimus prieš tai neįspėję atitinkamų asmenų, įvairiose srityse, pavyzdžiui, savivaldybės darbuotojai atlieka neplaninius patikrinimus neįspėję iš anksto, kai vykdo triukšmo, kylančio atliekant statybos darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose, kontrolę, praktika, vykdyti neplaninius patikrinimus asmenų prieš tai iš anksto neįspėjus yra pakankamai dažna bei efektyvi ir reikalinga.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų priimto Įstatymo projektų paketo pasekmių nenumatoma. Priešingai, priimtos nuostatos turės teigiamų rezultatų – priežiūros institucijai bus sudaryta galimybė operatyviai reaguoti į padarytus ir daromus žemės naudojimo tvarkos pažeidimus. Sustiprės visuomenės pasitikėjimas valstybės institucijomis ir teisine sistema.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo pakeitimo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės. Priešingai, priimtos nuostatos paskatins asmenis atidžiai įvertinti pasekmes, sąmoningai darant žemės naudojimo tvarkos pažeidimus, taip pat veiks prevenciškai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtos siūlomos nuostatos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo pakeitimo projektą reikės keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimą Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Naujos sąvokos nenustatomos.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo pakeitimo projektą reikės pakeisti Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymus, susijusius su žemės naudojimo valstybinės kontrolės vykdymu.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projekto įgyvendinimas papildomų lėšų nepareikalaus.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant įstatymo projektą, specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„žemės sklypas“, „kontrolė“, „neplaniniai patikrinimai“.

Teikia
Seimo nariai:

Mykolas Majauskas
Matas Maldeikis
Antanas Čepononis
Emanuelis Zingeris
Andrius Kupčinskas
Andrius Bagdonas
Mindaugas Skritulskas
Linas Jonauskas
Valdemaras Valkiūnas
Robertas Šarknickas
Laurynas Kasčiūnas
Andrius Navickas
Aistė Gedvilienė
Vytautas Mitalas (atsiėmė parašą 2021-04-27)
Edmundas Pupinis